

**Национални стратегии и планове за
интеграция на деца и ученици със специални
образователни потребности /СОП/**

1. НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ИНТЕГРИРАНЕ НА ДЕЦА СЪС СПЕЦИАЛНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОТРЕБНОСТИ И/ИЛИ С ХРОНИЧНИ ЗАБОЛЯВАНИЯ В СИСТЕМАТА НА НАРОДНАТА ПРОСВЕТА

Националният план се разработва в изпълнение на Преходните и заключителните разпоредби към Закона за изменение и допълнение на Закона за народната просвета с период на действие 2004-2007, който постави началото на създаване на подкрепяща среда за практическото осъществяване на интегрираното обучение. Той е насочен както към децата с физически, сензорни, интелектуални, езиково-говорни нарушения, множество увреждания, които имат специални образователни потребности, така и към работещите в системата на народната просвета, във висшите училища, в регионалните инспекторати по образованието, в дирекциите за социално подпомагане, в системата на здравеопазването и социалната политика, в местните власти, в неправителствените и други организации, имащи отношение към интегрираното обучение, и към родителите.

Националният план е документ, който отразява държавната политика, по отношение на децата със специални образователни потребности и очертава пътя на промяната в областта на образованието им, с оглед интегрирането им в системата на народната просвета. В него са формулирани ценности, принципи и цели, мерки и отговорности за тяхното осъществяване сроковете и необходимите ресурси за постигането им. Предмет на Националния план за интегриране на деца със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания в системата на народната просвета са:

- включването на деца със специални образователни потребности, независимо от вида и степента на увреждането им в учебния процес във всички видове училища и детски градини от системата на народната просвета;

- конкретните ангажименти на държавни и общински структури за осигуряване на необходимия и достатъчен ресурс във всички видове училища и детски градини, в които се обучават или се очаква да се обучават деца със специални образователни потребности, независимо от вида и степента на увреждането им.

За повече информация:

http://rcpleven.com/05dokumenti/n_plan_sop.pdf

2. ОБРАЗОВАТЕЛНИ ПОЛИТИКИ ЗА УЧЕНИЦИТЕ В РИСК И ЗА УЧЕНИЦИТЕ С УВРЕЖДЕНИЯ В ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА

Тази книга представя доклади за образователните политики по отношение на специалните образователни потребности в Босна и Херцеговина, България, Хърватия, Косово, Македония, Молдова, Черна Гора, Румъния и Сърбия. В по-голямата си част този сборник предлага разработки на експерти от министерствата от самия район. Това определено свидетелства за ангажимента и вниманието на образователните министерства в Югоизточна Европа към проблемите на образованието на децата със специални образователни потребности в рамките на протичащата образователна реформа.

За повече информация:

<http://www.oecd.org/edu/country-studies/38614122.pdf>

3. АКТУАЛИЗИРАНА СТРАТЕГИЯ ЗА ОСИГУРЯВАНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ НА ХОРАТА С УВРЕЖДЕНИЯ 2008-2015 Г.

Стратегията очертава конкретните мерки, които е необходимо да се осъществят, за да се премахнат всички бариери (психологически, образователни, социални, културни, професионални, финансови и архитектурни) пред социалното включване и равноправната интеграция на хората с увреждания. В нея е представен напредъка на изграждането на съответната подкрепяща среда в образователната система за децата с увреждане в предучилищна и училищна възраст, за осигуряване на достъп до качествено образование. В резултат от изпълнението нараства броят на интегрираните деца и ученици със специални образователни потребности, ресурсните учители и другите специалисти, които подпомагат интегрираното обучение. По различни проекти на Министерство на образованието, младежта и науката е осъществено обучение на 1 300 специалисти от общообразователни училища в страната за работа с деца със специални образователни потребности в общообразователна среда. Във връзка с подпомагане свободния достъп на деца до образователните институции през 2011 г. са реализирани няколко програми. По Национална програма „Модернизация на материалната база в училище”, модул „Създаване на достъпна архитектурна среда” се цели осигуряване на достъпна архитектурна среда за децата със СОП в детските градини, училищата и обслужващите звена. Особено голямо значение има фактът, че броят на децата в специалните и помощни училища трайно намалява. До края на 2013 по Оперативна програма Развитие на човешките ресурси се реализира схема „Подпомагане обучението на деца и ученици със специални образователни потребности”. Осигурени са над 8 млн.лв. за подкрепа на 40 проекта на общини, детски градини, училища и неправителствени организации, насочени към изграждане на подкрепяща среда за обучението на деца със специални образователни потребности. С продължителност до 2014 г. се реализира и схема „Включващо обучение”. Основната цел на схемата е осигуряването на подкрепяща среда за равен достъп до образование и за отваряне на образователната система с оглед осъществяването на включващо обучение за деца със специални образователни потребности.

За повече информация:

www.strategy.bg/FileHandler.ashx?fileId=2353

4. НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ ЗА ДЕТЕТО 2008 – 2018 година

Образованието чрез включващо обучение е една от посоките за реформа в българската образователна система през последните години, за да се осигури равнопоставеност за обучение на децата със специални образователни потребности, равните им възможности на трудовия пазар и пълноценното им участие в живота. С цел общата образователна среда да се адаптира към нуждите на детето със специални образователни потребности продължават усилията за създаване на подкрепяща среда, която включва подходящи архитектурни и социални условия, индивидуални образователни програми, екипи за комплексно педагогическо оценяване, общи или специални учебно-технически средства и апаратура, дидактически материали и помагала.

С цел повишаване достъпа на децата до качествено образование и професионално обучение ще бъдат предприети следните мерки:

Да продължи политиката за включващо обучение на децата със специални образователни потребности, като:

- се създаде нов модел за оценяване и насочване на децата със специални образователни потребности към системата на общото образование;

- продължи провеждането на информационни кампании за изграждане на положителни нагласи към включващо обучение в различните общности - учители, ученици, деца и родители;

- продължи създаването на подкрепяща среда за обучението и възпитанието на децата със специални образователни потребности в общообразователните училища и детските градини, която да включва:

- а) достъпна архитектурна среда;

- б) екипи от специалисти в зависимост от потребностите на децата;

- в) диагностична, консултативна и рехабилитационна дейност;

- г) специални учебно-технически средства и апаратура;

- д) индивидуални образователни програми;

- е) учебни програми по специалните учебни предмети и други;

- продължи процесът на повишаване квалификацията и преквалификацията на педагогическите кадри за работа с деца със специални образователни потребности;

- продължи ресурсното осигуряване на общообразователните училища за работа с деца със специални образователни потребности;

- продължи оптимизирането на системата на специалните училища;

- се въведе програма за консултации на ученици, отглеждани от родители с психична болест.

За повече информация:

<http://sacp.government.bg/programi-dokladi/strategii-programi-planove/strategia-zakrila-deteto-2008-2018/>

5. НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ „ВИЗИЯ ЗА ДЕИНСТИТУЦИОНАЛИЗАЦИЯТА НА ДЕЦАТА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ”

Деинституционализацията е процес на замяна на институционалната грижа за деца, с грижа в семейна или близка до семейната среда в общността, като не се ограничава само до извеждане на децата от институциите. Това е процес на предотвратяване на настаняванията на деца в институциите, създаване на нови възможности за децата и семействата да получат подкрепа в общността и протича на много нива. Прилагането на ефективна политика за деинституционализация, изисква промяна на философията на грижите за децата с акцент върху:

- превенция на рисковете,
- ранна интервенция,
- подкрепа на семействата и
- осигуряване на семейна или близка до семейната среда.

Основни принципи на стратегията:

Действия в защита на най-добрия интерес на детето съобразно Конвенцията на ООН за правата на детето е водещият принцип, съгласно който интересът на детето трябва да се поставя над интересите на всички други, включително родители, потенциални осиновители, приемни родители или персонал от институцията.

Семейството е най-добрата среда за развитие на детето – всички работещи в сферата на деинституционализацията трябва да имат еднакво разбиране за отрицателното влияние, което има институционалната грижа върху децата и за това, колко е важно детето да се отглежда в семейна среда.

Социалното включване на децата е от първостепенно значение – то трябва да се постига чрез осигуряване на възможност за всички деца да участват във всички аспекти на живота на общността, включително да посещават местни детски градини и училища и да ползват местните здравни, транспортни и други обществени услуги.

За повече информация:

<http://sacp.government.bg/deinosti/deinstitucionalizacia/>

